

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İnovasyon Kavramına Yönelik Algıları

Başak KOÇAK*

ÖZET

Yaşadığımız yüzyılda, çağa ayak uydurabilmek ve gelişim göstermek gereklilik arz etmektedir. Bu değişime ayak uydurmak ancak yenilikçi düşünce ile gerçekleştirilebilir. Yenilikçi düşünebilen bireyler yetiştirme görevi ise öğretmenlere düşmektedir. Bu nedenle bu çalışmada geleceğin öğretmenleri olacak olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yenilikçilik kavramı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve olgubilim deseni kullanılmıştır. 2018-2019 akademik yılı güz yarıyılında bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören 115 sosyal bilgiler öğretmen adayına, yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının ifadelerine göre yenilikçi düşünce bireysel ve toplumsal olarak gelişmeyi ve ilerlemeyi desteklemektedir. Bu yüzden geleneksel ve eski düşünce kalıplarından çıkıp, yenilikçi ve yaratıcı düşünceyi destekleyici programlar uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon; yenilikçi düşünce; öğretmen adayı; sosyal bilgiler; algı

Social Studies Pre-Service Teachers' Perceptions about the Concept of Innovation

ABSTRACT

In the century we live, it is necessary to keep up with the era and to show improvement. Keeping up with this change can only be achieved with innovative thinking. Teachers have the task of raising innovative thinking individuals. For this reason, it is aimed to determine the opinions of prospective teachers on the concept of innovation. Qualitative research method has been adopted in this study. The phenomenologic design was used in the study. A semi-structured interview form was applied to 115 social studies teacher candidates in a university education faculty in the fall semester of 2018-2019 academic year. Content analysis method was used to analyze the data. According to the statements of social studies teacher candidates, innovative thought supports development and progression individually and socially. For this reason, programs that support innovative and creative thinking should be applied from traditional and old thought patterns.

Keywords: Innovation; innovative thinking; pre-service teacher; social studies; perception

GİRİŞ

Değişen dünyada, bireylerden beklenen kendini sürekli yenileyebilmeleri ve üretebilmeleridir. Bireyleri gelişen ve değişen ekonomik, sosyal ve çevresel şartlara daha iyi

*Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi.

basakkocak1@hotmail.com

uyum sağlayabilecekleri becerilerle donatmak gerekmektedir. 21. yüzyıl yetenekleri olarak adlandırılan bu beceriler “iletişim, adaptasyon ve inovasyon” temelinde şekillenmektedir (Ateş, 2018). Günümüz bilişim çağında bireylerin sahip olması gereken beceriler ise problem çözme, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili kullanabilme ve yenilikçi düşünmedir. Yenilikçilik kavramı yaşam boyu öğrenme becerileri (öz yönetim, öğrenmeyi öğrenme, inisiyatif ve girişimcilik, bilgiyi elde etme, karar verebilme ve dijital yeterlikler) içinde de yer almakta, birey veya kurumların değişim ve yeniliğe karşı tepkilerini kapsamaktadır (Yılmaz, 2018, s. 161).

Yenilikçi düşünme bireylerin yaşam standartlarını yükselmesi ve toplumun refah seviyesinin artmasında etkileyici bir unsurdur. Günümüz rekabet ortamında rekabet gücü yüksek ülkelere bakıldığında bu gücün işgücü ve emeğe değil yaratıcılığa bağlı olduğu görülür. Rekabet gücü düşük olan ülkelerde nitelikli ve yaratıcı ürünler ortaya konulmadığı için bu ülkelerde dış ticaret açığı ortaya çıkmaktadır. II. Uluslararası Eğitim Forumu’nda Elçi (2011), inovasyonun (yenilikçilik) ekonomik kalkınmada belirleyici rol oynadığını, ekonomik kalkınma için gerekli olduğunu vurgulamış; istihdam ve refahın ancak inovasyon ile artırılabilceğini ön görmüştür.

MEB’e göre yenilikçi öğretmen, öğrencilerin yaşam becerilerini ve kendilerini geliştiren, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde yol gösteren, rehberlik edendir. Yenilikçi öğretmenler olmadan yenilikçi düşünen nesil ortaya çıkamaz (Kocasaç ve Karataş, 2018). Dolayısıyla yenilikçi fikirlerin ortaya çıkabilmesi ve gelişebilmesi için yenilikçi düşünen öğretmenler yetiştirilmelidir. Yenilikçi düşünen öğretmenlerin ortaya çıkabilmesi için öncelikle öğretmen adaylarının bu kavrama ilişkin sahip oldukları bilgileri tespit edilmeli ve bakış açıları belirlenmelidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ‘İnovasyon (yenilikçilik)’ kavramına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır;

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ‘inovasyon (yenilikçi)’ algısı nedir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ‘yenilikçi düşünce’ hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim çalışması uygulanmıştır. Nitel araştırmalar varsayımlara, birey veya grupların sorunlara yükledikleri anlamlara dayalıdır (Creswell, 2013). Bu nedenle nitel araştırmalar sayısal verilere dayalı olmayan yorumlayıcı bir yaklaşımdır. Nitel araştırmalar derinlemesine sahip olunmak istenen olguların detaylı olarak belirlenmesini sağlar. Nitel araştırmalarda bir olay veya olguya her insan farklı anlam yükleyebilir. Nitel araştırmanın temel amacı katılımcıları kendi bakış açılarına göre anlamaya çalışmaktır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014, s.236). Olgubilim, bir olgunun özüne bakılabilmesi için farklı insanların yaşamlarının detaylı incelenmesini gerekli kılar. Bu çalışmada incelenen olgu ‘inovasyon (yenilikçilik)’ kavramıdır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’nin güneyinde yer alan bir üniversitenin eğitim fakültesinde 2018-2019 akademik yılı güz yarıyılında öğrenim görmekte olan 115 sosyal bilgiler

öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının 50'si kız, 65'i erkek öğrenciden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Olgubilim çalışmalarında, olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için görüşmeler yapılır (Büyüköztürk v.dğr., 2014). En sık kullanılan nitel araştırma yöntemlerinden biri görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada, veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme, yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme olarak ele alınabilir (Merriam, 2013). Yarı yapılandırılmış görüşme formu katılımcıların algıladıkları şeyleri kendi düşünceleri ile tasvir etmelerini sağlar. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde bireyde var olan soru ve sorunların tasvir edilebilmesi için açık uçlu sorular kullanılmalıdır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler belirlenen bir plan dâhilinde ilerler fakat görüşme yapılan kişinin cevapları doğrultusunda şekil değiştirebilir. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşmede konunun farklı boyutlarını keşfedebilmek için önceden hazırlanmış sorulara ek olarak eksik bilgileri giderme ve daha ayrıntılı bilgi edinme amacıyla sorular sorulabilir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İnovasyon Kavramına Yönelik Algıları" görüşme formu ile içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri birbirine benzeyen verileri temalar veya kavramlar çerçevesinde ilişkilendirerek bir araya getirmek ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışmada nitel verilerin analizi dört aşamada gerçekleştirilmiştir: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır. Veriler, anlamlı olarak birbirine benzer ifadelerle ayrılmış ve kodlar oluşturulmuştur. Kodlamanın güvenilirliğini hesaplamak için bir alan uzmanı ve yazar tarafından ayrı ayrı oluşturulan metafor listeleri, Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü [$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})}$] kullanılarak hesaplanmıştır. Kodlar bir araya getirilip incelenmiş ortak özelliklerine göre temalara ayrılmış ve yorumlanmıştır.

BULGULAR

1. Yenilikçi kavramı size ne ifade etmektedir?

a) *Eskiye değiştiren, yenilik yapan ve üreten*

Bu kavram öğretmen adayları tarafından çoğunlukla eskiye değiştiren ve üretkenlik olarak ifade edilmiştir(27 kişi).

"Eski ve yıpranmış olan teorilerin yerine yeni teoriler üretilmesi." (Ö,5)

"Var olandan uzaklaşmaya çalışma durumu. Arayış içinde olmak ve eksiklikleri gidermek için fikir üretmek." (Ö,13)

"Gelenekselleşmiş olan şeylerin dışına çıkarak yeniyi denemek ve ya üretmek." (Ö,14)

"Tabuları kırmaktır. Ufku genişletmektir." (Ö,32)

"Var olanın dışına çıkabilen yeni yöntemler ve fikirler geliştirebilen duruma yenilikçi diyebiliriz." (Ö,47)

"Eski bir durumdan hareketle yeni bir durum ortaya çıkarma." (Ö,85)

"Var olan düzenin yetersi kalması üzerine yapılan yenilikleri hayata geçiren kişiyi ifade etmektedir." (Ö,104)

b)Modern dünyaya uyum sağlayan, yeni gelişmelere açık ve ilerlemeci

Öğretmen adaylarına göre inovasyon, geleneksel yapıdan kurtulmayı, çağın gerekliliklerine ve değişen dünyaya ayak uydurabilmeyi, teknolojik gelişmeler ışığında kendini güncelleyebilmeyi gerektirmektedir (65 kişi).

"Güncel konulara kavramlara açık, her türlü yeniliği benimseyip uygulayan." (Ö, 36)

"Çağa ayak uydurmaktır. Günümüzün bilimsel ve teknolojik gelişmelerinden yararlanmaktır. Eskiyen bilgilerin yerini yeni bilgilere bırakmaktır." (Ö, 48)

"Yüzyılım gereksinimlerine göre düşünmek hareket etmek." (Ö,73)

"Eskinin yerine yeniyi koymaktır. Güncelliktir. Modern çağa ayak uydurmaktır." (Ö, 80)

"Sürekli değişen dünya şartlarına göre kendini ve yaşayışını güncelleme." (Ö,100)

"Çağın gelişmelerine ayak uyduran, gelişmeleri takip eden ve bunları uygulayabilen." (Ö,106)

c)Özgün olan ve olaylara farklı açıdan bakabilen

Öğretmen adaylarına göre inovasyon, olaylara farklı açıdan bakmayı, farklı düşünmeyi ifade etmektedir (12 kişi).

"Standartın dışına çıkma, farklı olma anlamına gelmektedir." (Ö,7)

"Olmayan bir fikri, bir nesneyi vb. ilk defa yapan veya söyleyen kişi." (Ö,25)

"Bence yenilikçi, olaylara farklı bakmayı ifade eden bir kavramdır." (Ö,41)

"Farklılık, olan durumun dışına çıkma." (Ö,87)

"Mevcut yapının dışında farklı bir düşünce ya da somur bir yapı inşa etmek." (Ö,94)

"Yenilikçi kavramı bana göre bir konuya veya olguya farklı açıdan bakabilme ve yeni bir durum yaratma anlamına gelir." (Ö,115)

2. Öğretmen adayı olarak yenilikçi olduğunuzu düşünüyor musunuz?

"Öğretmen adayı olarak yenilikçi olduğunuzu düşünüyor musunuz?" sorusuna 93 kişi "evet, düşünüyorum" şeklinde olumlu yanıt vermiştir. Genel olarak yeniliğe açık olduklarını, gelişim ve gelişimi temel aldıklarını, farklı düşündüklerini ve güncel olduklarını ifade etmişlerdir.

"Evet, düşünüyorum. Olanla yetinmeyip daha fazla daha iyi şeyler üretmeyi seviyorum." (Ö,1)

"Evet, düşünüyorum. Sınıftaki öğrencilere bilgileri aktarırken onların en iyi şekilde anlamasını isterim. Bu yüzden farklı yollara başvururum." (Ö,8)

"Düşünüyorum. Yeni fikir ve akıllara açığım ve denemekten zevk alıyorum. Faydalı olacağını düşündüğüm her şeyi deneyebilirim." (Ö,14)

"Öğretmen adayı olarak yenilikleri takip ediyorum ve yenilikçi olmaya çalışıyorum." (Ö,50)

"Düşünüyorum. Çünkü bu mesleğe yeni olarak başlayacağım. Benden önceki meslektaşlarımdan çağ olarak daha yeniyim. Daha farklı ve teknolojik düşünüyorum." (Ö,70)

"Evet, düşünüyorum. Eğitim alanındaki değişiklikleri elimden geldiğince takip etmeye ve ilerde öğrenciler üzerinde farklı eğitim tekniklerini ve yöntemlerini uygulamayı düşünüyorum." (Ö,94)

Öğretmen adaylarından 6 kişi "hayır, düşünmüyorum" şeklinde olumsuz yanıt vermiştir.

"Hayır. Ben daha çok gelenekçiyim." (Ö,77)

12 kişi "kısmen" ve "duruma göre değişir" ifadesini kullanmıştır.

"Kısmen şartlar el verdiği sürece." (Ö,17)

"Tam olarak olmasa da yenilikçi yönlerimin olduğunu düşünüyorum." (Ö,19)

3. Öğrenci başarısına yenilikçi düşüncenin katkısı var mıdır?

"Öğrenci başarısına yenilikçi düşüncenin katkısı var mıdır?" sorusuna 106 kişi, çoğunlukla "evet", "elbette vardır", "mutlaka vardır" şeklinde olumlu yanıt vermişlerdir. 3 öğrenci ise "kararsız" kalmıştır. Olumlu yanıt veren öğrenciler, yenilikçi düşüncenin öğrenci başarısına doğrudan etki ettiğini, öğrenciyi geliştireceğini, verimliliğini artıracığını ifade etmişlerdir.

"Evet vardır. Öğrencilerin bakış açısının geniş olması çok önemlidir." (Ö,6)

"Kesinlikle vardır. Değişen dünyaya ayak uydurmak için yenilikçi düşüncenin katkısı büyüktür." (Ö,11)

"Kesinlikle vardır. Öğrencinin çok yönlü ve yaratıcı düşünmesine sebep olur." (Ö,56)

"Elbette ki vardır. Öğrenciler yenilikçi düşünerek ortaya özgün bir eser, ürün koyabilirler. Taklitçi olmazlar." (Ö,71)

"Evet vardır. Nitekim yenilikçi düşünme, öğrencilerinde farklı düşüncelere kapı aralamalarını sağlar." (Ö,94)

4. Yenilikçi düşüncüyü engelleyen unsurlar neler olabilir?

a) Geleneksel düşünceye bağlı olmak, yeniliğe kapalı olmak

Öğretmen adayları tarafından verilen cevaplar doğrultusunda çoğunlukla değişime kapalı olmak, geleneksellik, yenilikçi düşüncüyü engelleyen unsurlar olarak belirtilmiştir. (75 kişi)

"Eski düşünceye sıkı sıkıya bağlılık, teknolojik bilgi yetersizliği, kendini geliştirme arzusu içinde olmama." (Ö,48)

"Eski yönetime bağlı, değişime kapalı zihinler." (Ö,87)

"Geleneksel kalıplardan sıyrılamamak, dar bir bakış açısına sahip olmak..." (Ö,106)

"Geleneksel yapının hala sürdürülüyor olması yenilikçi düşünceyi engelleyen unsurlardan biridir. Kendini geliştirmeyen, yeniliklere açık olmayan öğretmenler de engeldir." (Ö, 114)

b)İçinde bulunulan toplumun yargıları ve kişisel sorunlar

Öğretmen adayları tarafından belirtilen bir diğer ifade ise yenilikçi düşünceyi engelleyen unsurların önyargılar, toplum baskısı, özgüven eksikliği olduğudur (35 kişi).

"Öncelikli olarak önyargılarımız. Kendimizi yenilemek için tabuları yıkmak gerekli." (Ö,13)

"Sosyolojik ve etnografik unsurlar, toplumun inanç yapısı." (Ö,94)

"Coğrafya kaderdir." diyen İbni Haldun, sorunuzu oldukça iyi cevaplamış." (Ö,86)

"Yenilikçi düşünceyi engelleyen temel unsur toplumun bakış açısıdır. Toplumun yeniliği kabul etmesi zaman alabilir ya da hiç benimsemeyebilir." (Ö,100)

"Baskı, özgüven sorunları, yeniliklere karşı önyargı." (Ö,105)

5.Yenilikçilik ve yaratıcılık birbiri ile ilişkili midir? Neden?

Öğretmen adaylarının çoğunluğu tarafından yenilikçilik ve yaratıcılık birbiri ile ilişkili bulunmuştur (97 kişi). Yenilikçilik ve yaratıcılığın birbirini destekler ve birbirini geliştirir nitelikte olduğu ve yeniliğin ön şartının yaratıcılık olduğu ifade edilmiştir.

"Evet ilişkilidir. Yenilikçi birey sürekli yeniyi ararken, bir yandan yeni şeyler yaratma düşüncesindedir. Dolayısıyla yenilikçilik ve yaratıcılık birbirinden ayrılmayan kavramlardır." (Ö,12)

"Evet. Çünkü ikisi de iç içe geçmiş halkalar gibidir. Yaratıcılık olmadan yeni buluşlar, düşünceler vb. ortaya çıkmaz ve yenilikçilik bir anda durur. Yenilikçilik olmadan da herhangi bir faaliyet ortaya çıkamaz bu bağlamda yaratıcılık gelişme imkânı bulamaz." (Ö,23)

"İlişkilidir. Ne kadar yenilik yaparsak o kadar yaratıcı oluruz. Her yenilik bir yaratıcı düşüncenin eseridir." (Ö,41)

"İlişkili kavramlardır. Zira yenilikçi olmayanlar farklı bir şey yaratamazlar. Sadece yakınsak düşünerek belirli kalıpların dışında düşünemezler. Oysa yenilikçi düşünenler sürekli farklı bir eylem yapma ihtiyacı hissederler ve bu da yaratıcılığı doğurur." (Ö,94)

"İlişkilidir. Yenilikçilik, yaratıcılığın ilk aşamasıdır." (Ö,110)

Diğer öğretmen adayları tarafından ise yenilikçilik ve yaratıcılık arasında bağ kurulamamış birbirine yakın ama birbirinden bağımsız kavramlar olarak ifade edilmiştir.

"Bence değildir. Yenilikçilik taklit olabilir ama yaratıcılık taklit değildir, özgündür." (Ö,62)

"Hayır. Yaratıcılık, olmayan bir durumu ortaya çıkarmaktır." (Ö,65)

"İkisi de farklı ama önemli kavramlardır. Yaratıcılık, hiç olmayan bir şeyi üretmek; yenilikçilik, var olanı güncelleyip zamana en uygun şekilde yapmak." (Ö,88)

"Değişim ve ilerleme, bozulan ve eskien her şeyin düzeltilmesi veya özgün ürünlerle donatılması." (Ö,84)

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sosyal bilgiler öğretmenleri adaylarının “yenilikçilik” kavramına ilişkin algılarının temelinde yeni fikirler üretmek, farklı düşünmek ve değişime açık olmak gibi ileriye dönük ifadeler yer almaktadır. Öğretmen adaylarına göre insan yeni düşüncelere ve buna bağlı olarak değişime açık olup değişim, ilerlemeyi sağlar. Değişimin ve ilerlemenin olabilmesi, var olanın dışında yeni fikirler üreterek mümkün olur.

Öğretmen adayları ifadelerinde büyük oranda yenilikçi düşünceye sahip olduklarını, gelişime ve değişime açık olduklarını belirtmişlerdir. Fakat çok düşük orana sahip bir kesim kısmen yenilikçi olduklarını veya yenilikçi olmadıklarını ifade etmişlerdir. Düşük oranda da olsa kendini yenilikçi olarak görmeyen öğretmen adaylarına odaklanılması ve yenilikçi düşüncelerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Özmusul (2012)'da yaptığı çalışmada yenilikçi düşünen bireyler yetiştirmenin yolunun, yenilikçi ve yaratıcı düşünen öğretmenlerden geçtiğini, bu yüzden ilk olarak öğretmenlerin, yaratıcı ve yenilikçi düşüncelerinin geliştirilmesi gerektiği savunmuştur. Şahin, Bilgili ve Kocalar (2015) ise eğitim yoluyla yenilikçi düşüncelerin oluşturulabileceğini ve öğrencilerin eğitim sayesinde yenilikçi fikirler üretebildiklerini vurgulamıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamına yakını yenilikçi düşüncenin başarıya etki ettiğini savunmuştur. Öğretmen adaylarının ifadeleri irdelendiğinde, bireysel olarak yenilikçi düşünmeyi değil, eğitimde yenilikçi düşünmeyi ortaya koydukları anlaşılmıştır.

Öğretmen adayları için yenilikçiliği engelleyen unsurlardan en önemlisi çağdaş olmayan, gerici ve gelenekselci düşünce yapısına sahip olmaktır. Bazı öğretmen adayları ise toplumun yeniliğe bakış açısını, baskıyı ve buna bağlı olarak oluşan özgüven eksikliğini yenilikçi düşüncüyü engelleyen unsurlar olarak belirtmişlerdir. Eren ve Kılıç (2014)'in öğrencilerin yenilikçi fikirler oluşturabilmesi için serbestçe fikir yürütebilecekleri ve araştırmalar yapabilecekleri ortam yaratılması ve imkânlar sunulması gerektiği fikri bu bulguyu destekler niteliktedir. Benzer bir sonuç Artvinli (2017)'nin yenilikçi coğrafya öğretmenlerinin önlerindeki en büyük engelin gelenekselci eğitim sistemi uygulamaları, finansal sorunlar, arazi gezisi yönetmeliği ve hizmetiçi eğitim fırsatlarının yetersizliği olduğunu öne sürdüğü çalışmasında da elde edilmiştir. Lunde ve Wilhite (1996) yenilikçi öğretmenlerin yenilik konusunda bir tutkuya sahip olduklarını belirterek, inovasyona yönelik çalışmalarında çeşitli engellerle karşılaşabildiklerini ve bu nedenle çalışma özgürlüğüne ihtiyaç duyduklarını vurgulamışlardır.

Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu tarafından yenilikçilik ve yaratıcılığın birbirini destekleyen iki kavram olduğu ifade edilmiştir. Duran ve Saraçoğlu (2009) araştırmalarında yeniliğin yaratıcı fikir sayesinde başladığını yenilikçi ve yaratıcı bireylerin çoğu özelliğinin ortak olduğunu vurgulamışlardır.

Sosyal bilgiler öğretmenleri adaylarının ifadelerine baktığımızda yenilikçi düşünce bireysel ve toplumsal olarak gelişmeyi ve ilerlemeyi desteklemektedir. Bu yüzden geleneksel ve eski düşünce kalıplarından çıkıp, yenilikçi ve yaratıcı düşüncüyü destekleyici programlar uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Artvinli, E. (2017). What is innovative geography Teaching? A perspective from geography teachers. *Journal of Education and Training Studies*, 5(6), 9-23.
- Ateş, M. (2018). *Türkiye’de sosyal inovasyon uygulamaları ve genç nüfusun potansiyeli*. İstanbul: SETA
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. Çev. M. Bütün ve S. B. Demir. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Duran, C. ve Saraçoğlu, M. (2009). Yeniliğin yaratıcılıkla olan ilişkisi ve yeniliği geliştirme süreci. *Yönetim ve Ekonomi*, 16(1), 57-71.
- Elçi, Ş. (2011). Gelecek için eğitim programları ve politikaları. TED (Ed.), Uluslararası eğitim forumu II: Eğitimde inovasyon, 69-73. İşkur Matbaacılık, Ankara.
- Eren, H. ve Kılıç, A. (2014). Yenilikçilik açısından üniversite öğrencilerinin ortamı. *TSA*, 18(3), 51-78.
- Kocasarıç, H. ve Karataş, H. (2018). Yenilikçi öğretmen özellikleri: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 34- 57.
- Lunde, J. P. & Wilhite, M. S. (1996). Innovative teaching and teaching improvement. In L. Richlin (Ed.), *To Improve the Academy*, 15, 155-167.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*, (Çev.Editörü: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd Edition). Calif: SAGE Publications.
- Özmuşul, M. (2012). Öğretmen eğitiminde yaratıcılık ve inovasyon. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 731-746.
- Şahin, V., Bilgili, M. ve Kocalar, A. O. (2015). Coğrafya lisans öğrencilerinin eğitimdeki inovasyon ile ilgili görüşleri. *Turkish Studies*, 10(11), 1411-1426.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (Genişletilmiş 10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, R. (2018). Eğitim Yöneticilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), 159-181.